

Örök szövetség

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 1Mózes 15:7-18; 17:1-14; 41:45;
2Mózes 3:14; Dániel 1:7; Jelenések 14:6-7

„És megállapítom az én szövetségemet énközöttem és teközötted, és teutánad a te magod között annak nemzedékei szerint örök szövetségül, hogy legyek tenéked Istened, és a te magodnak teutánad” (1Móz 17:7).

Talán emlékszünk valamilyen gyerekkori betegsésre, egy tüdőgyulladásra, ami komolyan ledöntött a lábunkról vagy még súlyosabb következményekkel is fenyegetett. A hosszú, lázas éjszakában a félálomból felébredve, az éjjeli lámpa halvány fényénél megláttuk az édesanyánkat vagy az édesapánkat, aki az ágy melletti széken virrasztott.

Képletes, emberi értelemben pedig, miközben az özönvíz utáni évszázadokban egyre sűrűsödött az erkölcsi sötétség, Isten a bűnbeteg világ ágya mellett ült. Megszólította Ábrámot, mert egy népet akart alapítani hűségesszolgája által, akikre rábizhatja neve ismeretét, akiket üdvözíthet.

Isten tehát szövetségre lépett Ábrámmal és utódaival, ezáltal részletesebben bemutatta az emberiségnek a bűn következményeitől való szabadítását célzó tervét. Az Úr semmiképpen sem akarta magára hagyni teremtett világát a nagy szorultságban. Ezen a héten további szövetségi ígéretek kibontakozását vizsgáljuk majd meg.

HETI ÁTTEKINTÉS: Mi a neve Istennek, és mit jelent? Mi a jelentősége a neveknek, amelyekkel bemutatta magát Ábrámnak? Mely nevekkel utalt önmagára? Miért változtatta meg Ábrám nevét Ábrahámmá? Miért fontosak a nevek? Milyen feltételek, kötelezettségek tartoztak a szövetséghez?

JAHVE ÉS AZ ÁBRAHÁMI SZÖVETSÉG

„És monda néki: Én vagyok az Úr, ki téged kihoztalak Úr-Kaszdimból, hogy néked adjam e földet, örökségedül” (1Móz 15:7).

A nevek a védjegyekhez hasonlíthatók. Gondolatainkban olyan szorosan kapcsolódhatnak egyes tulajdonságokhoz, hogy a név hallatán azonnal bizonyos jellemzők jutnak eszünkbe. Mit idéz fel bennünk például Albert Einstein, ifjabb Martin Luther King, Gandhi vagy Dorkász neve? Mindegyikükhöz kapcsolódik valamilyen tulajdonság, ideál. A közel-keleti emberek a bibliai időkben nagy jelentőséget tulajdonítottak a neveknek. „A héberek gondolkodása szerint a név vagy az adott személy sajátos tulajdonságaira, vagy a névadó gondolataira és érzéseire, vagy a névadás idejének körülményeire utalt” (*The SDA Bible Commentary*. 1. köt. 523. o.).

Amikor Isten szövetségi kapcsolatba lépett Ábrámmal, azon a néven mutatkozott be a pátriárkának, hogy *YHWH* (ÚR, nagybetűvel, 1Móz 15:7, RÚF, ÚRK, kiejtve: *Jahve*). 1Móz 15:7 verse szó szerint így fordítható: „Én vagyok YHWH, aki kihoztalak...”

A *YHWH* név ugyan hatezer-nyolcszázhuszonnyolc alkalommal fordul elő az Ószövetségben, mégis titokzatosság övezi. A *haya*, „lenni” ige bizonyos alakjának tűnik, és ebben az esetben azt jelenti, hogy „az Örökkévaló”, „a Létező”, „az önmagában Létező”, „a Mindenható”. Ez az elnevezés Isten örökkévalóságát és hűségét emeli ki, úgy mutat az Úrra, mint aki az élő Isten, az élet Forrása, szemben a pogányok isteneivel, akik csak híveik képzeletében léteznek.

2Móz 3:14 versében maga Isten magyarázza meg a *Jahve* név jelentését: „*VAGYOK AKI VAGYOK*”, kifejezve feltételektől nem függő létezésének valóságát, ugyanakkor a múlt, a jelen és a jövő feletti uralmát.

Jahve – ez a személyneve is Istennek. Ő az, aki kihozta Ábrámot Úr-árosából, így azonosította magát, amikor 1Móz 12:1-3 verseiben bejelentette az Ábrámmal kötött szövetséget. Azt akarta, hogy Ábrám ismerje a nevet, ami bemutatja lényének, természetének és jellemének bizonyos oldalait, és aminek tudatában megtanulhatunk bízni az ígéreteiben (Zsolt 9:11; 91:14).

A *Jahve* név hallatán milyen tulajdonságok, jellemzők jutnak azonnal eszünkbe? Szeretet, kedvesség, gondoskodás, vagy inkább félelem, szigor, fegyelem? Jézus neve milyen gondolatokat ébreszt bennünk?

'ÉL SADDAJ

„Mikor Ábrám kilencvenkilenc esztendőös volt, megjelent neki az ÚR, és azt mondta: Én a mindenható Isten vagyok, járj énelöttem, és légy tökéletes” (1Móz 17:1, ÚRK).

Jahve korábban már többször megjelent Ábrámnak (1Móz 12:1, 7; 13:14; 15:1, 7, 18), majd az iménti szöveg szerint ismét megjelent neki („megjelent neki az ÚR”), és úgy mutatkozott be, mint a „mindenható Isten” – ezzel a névvel két kivételtől eltekintve csak *Mózes első könyvében* és *Jób könyvében* találkozunk. A kifejezés első tagja az 'Él – a sémita nyelvekben alapvetően ez Isten neve. A *Saddaj* szó jelentése nem teljesen biztos, de a „mindenható” tűnik a legpontosabbnak (vö. Ézs 13:6; Jóel 1:15). A név használatában a meghatározó gondolat, hogy Isten hatalmát, erejét állítja szembe az emberi gyengeséggel, gyarlósággal.

Olvassuk el 1Móz 17:1-6 szakaszát, ami rámutat a szélesebb összefüggésre! Vajon miért akarta Isten hangsúlyozni Ábrám előtt a hatalmát, erejét? Mit mondott neki, amit illetően Ábrámnak bíznia kellett Isten mindenhatóságában? Figyeljünk különösen a 6. versre!

Ez lenne 1Móz 17:1-6 szakaszának szó szerinti fordítása: „Jahve megjelent Ábrámnak, és azt mondta neki: Én vagyok 'Él Saddaj, járj elöttem és légy tökéletes; és én megkötöm a szövetségemet énközöttem és teközötted, és fölöttébb megsokasítalak... Népek sokaságának atyja leszel... Fölöttébb megsokasítalak.” Ugyanez a név szerepel 1Móz 28:3 versében is, ahol Izsák kijelenti, hogy 'Él *Saddaj* megáldja Jákóbot, megszorítja és megsokasítja.

'Él *Saddaj* másik, hasonló ígérését találjuk 1Móz 35:11, 43:14 és 49:25 verseiben, amelyek Isten nagylelkű jóságára utalnak: 'Él, az erős, hatalmas Isten, *Saddaj*, a kimeríthetetlen gazdagságú Isten, aki kész áldásait árasztani azokra, akik hittel és engedelmisséggel keresik Öt.

Mondják, hogy ha a rózsát másként hívnák, akkor is illatozna, vagyis nem a név számít. Csakhogy mennyi vigaszt és reménységet találunk, ha az lenne az Úr neve, hogy „esendő Isten” vagy „gyenge Isten”? Olvassuk el újra a mai alapigét, majd a „mindenható Isten” helyett írjuk be az utóbbi két nevet! Hogyan hatna a hitünkre, a bizalmunkra, ha Isten így mutatkozna be nekünk? Viszont miért bátorít az 'Él *Saddaj* megszólítás?

ÁBRÁMBÓL ÁBRAHÁM (1MÓZ 17:4-5)

Isten neveinek lelki és teológiai jelentősége is van, de ez nem csak az Ó esetében igaz. Az ókorban a közel-keleti emberek nevét nem csupán különösebb jelentőség nélküli azonosítóknak tartották, mint ahogy általában a mi korunkban. Ma valójában majdnem mindegy, hogy egy kislányt Máriának vagy Zsuzsának neveznek el, az ősi sémita népek között azonban a nevek komoly lelki jelentőséggel bírtak. Minden sémita név jelent valamit, általában egy kifejezés, esetleg egy rövid mondat, amelyben a szülő kifejezte a kívánságát, hálóját. Például Dániel azt jelenti, hogy „Isten a bírám”, Jóel pedig: „Jahve az Isten”. A Nátán név jelentése az, hogy „Isten ajándéka”.

A nevek jelentéstartalma miatt gyakori volt a névváltoztatás, tükrözve az adott személy életében és körülményeiben bekövetkezett alapvető változást.

Keressük ki az alábbi igéket! Mi történt ezekben az esetekben? Miért vált szükségessé a névváltoztatás az adott helyzetben?

1Móz 32:28 _____

1Móz 41:45 _____

Dán 1:7 _____

Bizonyos értelemben még a mai ember számára sem nehezen érthető a nevek jelentősége. Időnként vannak rejtett, máskor nyilvánvalóbb hatásai. Ha valakit állandóan „butának” vagy „csúnyának” neveznek, ha folyton úgy utalnak rá többen is, akkor előbb-utóbb ő is olyanok fogja látni magát. Hasonlóképpen a névadással vagy névváltoztatással hatni lehet az ember viselkedésére és arra, hogyan tekintsen önmagára.

Ezek szerint érthető, hogy miért akarta Isten Ábrámot Ábrahámnak nevezni. Ábrám azt jelenti, hogy „magasztos atya”, az Ábrahám név jelentése pedig: „sokaság atyja”. A szövetségi ígéletben Isten kijelenti: „*És felette igen megsokasítalak téged; és népekké teszlek, és királyok is származnak tőled*” (1Móz 17:6), tehát a névváltoztatás fontos volt. Isten talán ezzel is segíteni akart Ábrahámnak, hogy bízni tudjon a szövetségi ígéletben – amit egy kilencvenkilenc éves férfi kapott, akinek idős felesége addig meddő volt. Isten ezzel is erősíteni kívánta Ábrahám hitét az ígéretekkel illetően.

A SZÖVETSÉG ÁLLOMÁSAI (1MÓZ 12:1-2)

Ebben a két versben mutatta be Isten a szövetségi ígéret első szakaszát (összesen három van). Megszólította Ábrámot, parancsot adott neki, majd ígéretet tett. Isten *közeledése* azt fejezte ki, hogy irgalmából Ábrámot választotta ki kegyelmi szövetsége első központi alakjául. A *parancsban* benne foglaltatott a próba is, hogy vajon Ábrám maradéktalanul bízik-e Istenben (Zsid 11:8). Az *ígéret* (1Móz 12:1-3, 7) eredetileg ugyan kifejezetten Ábrám leszármazottainak szólt, végső soron azonban az egész emberiségre vonatkozik (1Móz 12:3; Gal 3:6-9).

Isten Ábrámmal kötött szövetségének második szakaszát 1Móz 15:7-18 versei tartalmazzák. Mely versekben találjuk az első szakaszban megjelenő lépések elemeit?

Isten közeledése az emberhez _____

Melyik versekben? _____

Az embert engedelmességre szólítja _____

Melyik versekben? _____

Isteni ígéret _____

Melyik versekben? _____

A második szakasz ünnepélyes rítusában az Úr megjelent Ábrámnak, áthaladt az állatok gondosan elrendezett darabjai között. Három levágott állatot félbevágtak, a darabjait egymással szemben helyezték el. A madarakat nem vágták ketté. Aki szövetségre lépett, annak át kellett haladnia a félbevágott részek között. Szimbolikusan így tett fogadalmat, hogy mindig betartja azt, amit ünnepélyes, komoly keretek között megígért.

Írjuk le, hogy mi történt az Ábrámmal kötött szövetség harmadik, utolsó szakaszában (1Móz 17:1-14)!

Az *Ábrahám* név jelentése is kiemeli: Isten vágya és terve, hogy minden népet megmentsen. A „*népek sokasága*” kifejezésbe beleértendőek zsidók és pogányok egyaránt. Az Újszövetség teljesen világossá teszi, hogy azok Ábrahám igazi leszármazottai, akikben megvan Ábrahám hite és akik bíznak a megígért Messiás érdemeiben (lásd Gal 3:7, 29). Tehát már Ábrahám idejében is az volt az Úr szándéka, hogy megment minden embert, akit csak lehet, bármilyen néphez tartozzon is, és nyilván nincs ez másként ma sem.

SZÖVETSÉGI KÖTELEZETTSÉGEK

„Mert tudom róla, hogy megparancsolja fiainak és háza népének, hogy őrizzék meg az ÚR útját, cselekedjenek az igazság és törvény szerint, hogy beteljesítse az ÚR, amit szólt Ábrahám felől” (1Móz 18:19, ÚRK).

Amint az eddigiekben láthattuk, a szövetség alapja mindig a kegyelem: Isten megteszi értünk azt, amire mi képtelenek lennénk. Ez alól nem jelent kivételt az Ábrahámmal kötött szövetség sem.

Kegyelméből Isten eszközül választotta Ábrahámot, hogy segítségére legyen a megváltási terv hirdetésében a világon. A szövetségi ígéretek teljesítését azonban ahhoz kötötte, hogy Ábrahám hajlandó-e igazságosan cselekedni és hit által engedelmeskedni neki. Isten nem használhatta volna fel Ábrahámot, ha ő nem kész az engedelmességre.

1Móz 18:19 példázza a kegyelem és a törvény közötti kapcsolatot. *Kegyelemmel* kezdődik („tudom róla”), majd az a ténymegállapítás következik, hogy Ábrahám kész engedelmeskedni az Úrnak, sőt a családját is engedelmességre készíti. A hit és a cselekedetek tehát szoros egységben jelennek meg, ahogyan lennie is kell (lásd Jak 2:17).

Figyeljük meg azonban 1Móz 18:19 megfogalmazását, különös tekintettel a záradékra! Mit olvashatunk Ábrahám engedelmességéről? Az üdvösségnek nem az engedelmisség az alapja, akkor mégis miért lényeges? A szöveg szerint beteljesítheti Isten az ígéreteit anélkül? Magyarázzuk meg a válaszunkat!

A szövetség áldásait nem lehet élvezni, fenntartani úgy, ha a kedvezményezettek nem teljesítik bizonyos feltételeit. A szövetség megkötéséhez nem kellett a feltételek, viszont ezek teljesítése jelenti a szeretet, a hit és az engedelmisség válaszát, juttatják kifejezésre az ember és Isten közötti kapcsolatot. Isten a nép engedelmissége miatt teljesíthette nekik tett szövetségi ígéreteit. Amennyiben engedetlenségükkel megtörik a szövetséget, hűtlennek bizonyulnak a kapcsolatban. A megszegéskor nem a szövetség feltétele, hanem a teljesedés feltétele válik lehetetlenné.

Az Úrral szerzett saját tapasztalataink alapján látjuk, hogy miért olyan fontos az engedelmisség? Fel tudunk idézni egy bibliai vagy egy saját példát, amiben az engedetlenség tette lehetetlenné a szövetségi ígéretek teljesedését? Ha igen, mondjuk el! Mi jelenti a megoldást?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, „Ábrahám elhívása” c. fejezet, 93-99. o.; *Az apostolok története*. Budapest, 2001, Advent Kiadó, „Zsidók és pogányok” c. fejezet, 125-133. o.

A szivárvány Isten Noéval kötött szövetségének a szimbóluma, 1Móz 17:10 versében pedig megtaláljuk az ábrahámi szövetség jelét. A körülmetéléssel „az volt Isten célja, hogy 1) megkülönböztesse Ábrahám utódait a pogányoktól (Ef 2:11); 2) állandóvá tegye a Jahvéval kötött szövetség emlékét (1Móz 17:11); 3) az erkölcsi tisztaság megőrzésére készítessen (5Móz 10:16); 4) bemutassa a hit általi megigazulást (Róm 4:11); 5) jelképezze a szív körülmetélését (Róm 2:29); 6) a keresztség keresztyén szertartásának előképeként szolgáljon” (*The SDA Bible Dictionary*. 1. köt. 322-323. o.).

A szivárvány Isten ígretének a jele marad a világ végéig, a körülmetélés azonban nem. Pál apostol szerint a körülmetélkedés volt a jele annak, hogy Ábrahám az Istenbe vetett hite által megigazult (Róm 4:11), évszázadok múltán viszont ezt már a törvény általi üdvösség jeleként értelmezték. Az újszövetségi korra jelentőségét veszítette. Helyette az vált meghatározóvá, hogy a Jézus Krisztusba vetett hit engedelmes, megváltozott élethez vezet. Olvassuk el 1Kor 7:18-19, Gal 5:6 és 6:15 verseit!

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

„Ma is sokaknak Ábrahámhoz hasonló próbája van. Nem hallják közvetlenül a mennyből Isten hangját, de Ő szól hozzájuk Igéjének tanítása és gondviselésének eseményei által. Talán azt kívánja tőlük, hogy adják fel a gazdagságot és megbecsülést ígérő életpályájukat, hagyják el kellemes és előnyös társaságukat, szakadjanak el rokonságuktól, hogy önmegtagadást igénylő, viszontagságos, áldozatos útra lépjenek. Isten feladatot szánt nekik, de a barátok, a rokonok befolyása és a jólét akadályozná a megvalósításhoz fontos jellemvonások kifejlődését. Isten kivonja őket az emberi befolyás alól, megvonja tőlük az emberi segítséget; érezteti velük, hogy az Ő segítségére van szükségük, és megtanítja őket egyedül Őbenne bízni, hogy kinyilatkoztathassa önmagát nekik. Ki kész Isten hívására megtagadni dédelgett terveit és lemondani meghitt barátairól” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Budapest, 1993, Advent Kiadó, 94-95. o.)? Említsünk mai példákat arra, amikor valaki elfogadta ezt a hívást!

ÖSSZEFOGLALÁS: Isten különleges kapcsolatra hívta Ábrahámot, amely által be akarta mutatni a világnak a megváltási tervét.

BODROG MIKLÓS:

ÉNEK A FÉLELEM ELLEN

Amiből élet sohasem születik,
a gyümölcstelen, pogány rettegés
távozzék tőlünk: mozdul már a mag,
ömlik a fény és sarjad a vetés.

A félelem csak hajszol, gúzsba köt,
s magunk-faragta bálványhoz vezet,
de Krisztus napja átsüt mindenben:
az élő Isten nyújt felénk kezet.

A roskadt bánat, torz hisztéria,
az elemésztő, gyilkos rémület
a Krisztus nyáján úrrá nem lehet,
de álom sem vagy ólmos révület.

Mi látjuk bár a ránk leső veszélyt
és tapossuk az út sarát-rögét,
de hallunk is: a biztató ígét,
az Úr szavát, és nem az ördögét.

Az égő bajt..., a sok feladatot...
mi nem fitymáljuk, nem hazudjuk el,
hisz nincs nagyság, amelynél nem nagyobb
az új erőt adó Immánuel.

Még karácsonykor földbe hullt e Mag,
s azóta nő és egyre csak terem
a diadalmas kalászrengeteg,
és újra békét hint a földeken.

S ez nem tőlünk van – ám csak így ragyog
a fájó próbák közt is fényesen
húsvéti hír: az Isten szeretet,
s a szeretetben nincsen félelem!